

Lagutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om företagsanering och lagen om skuldsanering för privatpersoner samt till lagar som har samband med dem

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om företagssanering och lagen om skuldsanering för privatpersoner samt till lagar som har samband med dem (RP 238/2021 rd): Ärendet har remitterats till lagutskottet för betänkande och till ekonomiutskottet för utlåtande.

Motioner

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande motioner

- Lagmotion LM 15/2020 rd Ruut Sjöblom saml m.fl. Lagmotion med förslag till lag om ändring av 1 kap. 6 § och 3 kap. 4 § i konkurslagen
- Lagmotion LM 89/2020 rd Sebastian Tynkkynen saf m.fl. Lagmotion med förslag till lag om ändring av 9 a § i lagen om skuldsanering för privatpersoner.

Utlåtande

Följande utlåtande har lämnats i ärendet

- ekonomiutskottet EkUU 17/2022 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Mari Aalto, justitieministeriet
- specialsakkunnig Katri Aho, justitieministeriet
- specialsakkunnig Johanna Mäkitalo, justitieministeriet
- biträdande justitieombudsman Pasi Pölönen, riksdagens justitieombudsmans kansli
- hovrättsråd Otto Ollikainen, Helsingfors hovrätt
- tingsdomare Hannele Piisi, Helsingfors tingsrätt
- ledande offentligt rättsbiträde Ilkka Laari, Östra Finlands rättshjälps- och intressebevakningsdistrikt
- konkursombudsman Helena Kontkanen, konkursombudsmannens byrå
- direktör, jurist Minna Backman, Garantistiftelsen sr

Betänkande LaUB 4/2022 rd

- expert Santeri Suominen, Finlands näringsliv rf
- jurist Lidia Blanco Sequeiros, Finanssiala ry
- advokat Kari Jaatinen, Finlands Advokatförbund
- chef för lagstiftningsärenden Tiina Toivonen, Företagarna i Finland rf
- ordförande Liisa Mariapori, Velallisten tuki ry
- biträdande professor Tuomas Hupli
- professor Tuula Linna.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- arbets- och näringsministeriet
- Utsökningsverket
- Skatteförvaltningen
- Insolvenssioikeudellinen yhdistys ry.

Samband med andra handlingar

När direktivförslaget förhandlades gav lagutskottet utlåtandena LaUU 5/2017 rd och LaUU 19/2018 rd.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONERNA

Propositionen

Regeringen föreslår att lagen om företagssanering, lagen om skuldsanering för privatpersoner, konkurslagen, aktiebolagslagen, lagen om andelslag, lagen om skuldsaneringsregistret och lagen om konkurs- och företagssaneringsregistret ändras. Genom propositionen genomförs EU:s direktiv om omstrukturering och insolvens.

I lagen om företagssanering tas in de bestämmelser om ett nytt tidigt saneringsförfarande som förutsätts i direktivet. Gäldenärer ska kunna ansöka om detta förfarande då de ännu inte är insolventa utan enbart hotas av insolvens. Även det nuvarande företagssaneringsförfarandet förblir i kraft och kallas i fortsättningen normalt saneringsförfarande. Ett normalt förfarande kan inledas om gäldenären är insolvent eller om ett visst antal borgenärer förordar ansökan.

Motsvarande ändringar görs i det normala saneringsförfarandet i den mån ändringarna anses göra förfarandet smidigare. I detta sammanhang föreslås dessutom vissa ändringar som gör förfarandet smidigare och som inte direkt följer av direktivet, men som har ett nära samband med direktivets syften. Det föreslås till exempel att styrelsen i ett aktiebolag eller andelslag i fortsättningen fattar beslut om att ansöka om företagssanering.

I lagen om skuldsanering för privatpersoner föreslås flera ändringar för att göra det lättare för företagare som misslyckats i företagsverksamheten att få skuldsanering och för att påskynda en nystart. Förutsättningarna för och grunderna för hinder för skuldsanering ska i fortsättningen vara mindre strikta än tidigare och ansökan om skuldsanering ska kunna göras oberoende av i vilket skede konkursförfarandet är. Tillgången till information om möjligheten att ansöka om

Betänkande LaUB 4/2022 rd

skuldsanering för en gäldenär som försatts i konkurs ska förbättras. I lagen görs dessutom ändringar som följer av nationella ändringsbehov i syfte att göra det lättare för gäldenärer att få skuldsanering och klara av betalningsprogrammet. Största delen av förslagen tillämpas på alla gäldenärer oberoende av om de bedrivit näringsverksamhet eller inte.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft våren 2022, men dock senast den 17 juli 2022.

Lagmotionerna

I lagmotionen LM 15/2020 rd föreslås det att 1 kap. 6 § och 3 kap. 4 § i konkurslagen ändras så att personlig konkurs möjliggörs och dröjsmålsrätten på konkursskulderna avbryts.

I lagmotionen LM 89/2020 rd föreslås det att 9 a § i lagen om skuldsanering för privatpersoner ändras så att kriterierna för privatpersoner att få skuldsanering ändras så att kravet på arbetslöshetens längd sänks med ett halvt år från 18 månader till 12 månader.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Det huvudsakliga syftet med regeringens proposition är att genomföra EU:s direktiv (EU) 2019/1023 om förebyggande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning (nedan direktivet). Syftet med direktivet är att främja en fortsatt livskraftig affärsverksamhet och företagssanering i ett tillräckligt tidigt skede. Ytterligare ett syfte är att främja en ny start för företagare som misslyckats med sin företagsverksamhet.

För genomförande av direktivet föreslås ändringar i synnerhet i lagen om företagssanering (47/1993, nedan företagssaneringslagen) och lagen om skuldsanering för privatpersoner (57/1993, nedan skuldsaneringslagen). I lagarna i fråga föreslås också sådana ändringar som direktivet inte förutsätter, men som har ett nära samband med dess syften.

Företagssaneringslagstiftningen är också föremål för nationella ändringsbehov i anslutning till målet att främja små och medelstora företags möjligheter till sanering och att göra förfarandet snabbare och smidigare (se LaUB 14/2020 rd och LaUB 4/2020 rd). Dessa ändringsbehov bedöms för närvarande vid justitieministeriet.

Sammantaget sett anser utskottet att propositionen behövs och är lämplig. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med anmärkningarna och ändringarna nedan.

Företagssanering

För att skyldigheterna enligt direktivet ska kunna fullgöras föreslås det att det införs ett nytt saneringsförfarande i ett tidigt skede, som gäldenären kan ansöka om innan han eller hon är insolvent. Det nuvarande företagssaneringsförfarandet är även i fortsättningen möjligt och det föreslås att det ska kallas normalt saneringsförfarande.

Betänkande LaUB 4/2022 rd

Saneringsförfarandet i ett tidigt skede kan enligt regeringens proposition inledas lättare än normal sanering och utan de betalningsförbud, indrivningsförbud och andra förbud som automatiskt hör till det normala saneringsförfarandet. Om sådana förbud meddelas, gäller för deras giltighet den maximitid på 12 månader som förutsätts i direktivet. På så sätt strävar man efter att sanera affärsverksamheten så effektivt som möjligt inom en begränsad tid. Om gäldenären dock blir insolvent under ett saneringsförfarande i ett tidigt skede, kan gäldenären under vissa förutsättningar övergå från det till ett normalt saneringsförfarande eller försättas i konkurs.

Lagutskottet understöder direktivets och propositionens mål att främja sanering av företagsverksamhet i ett tillräckligt tidigt skede. Redan nu kan företagssaneringsförfarandet inledas innan gäldenären är insolvent, men i verkligheten har det blivit en metod för insolventa företag. I praktiken tar man således alltför sent tag i ekonomiska svårigheter och behov av att sanera affärsverksamheten. I likhet med ekonomiutskottet betonar lagutskottet att saneringsförfarandet ska tillämpas i rätt tid (se EkUU 17/2022 rd) och att företagen ska ges tillräcklig information, handledning och rådgivning för att målen med reformen ska nås.

Ett tidigt saneringsförfarande kan inledas om gäldenären hotas av insolvens (4 b § i lagförslag 1). Om gäldenären är insolvent, kan ett tidigt saneringsförfarande inte inledas (4 c § 1 mom. 1 punkten i lagförslag 1). Gränsen mellan att ett företag hotas av insolvens och faktiskt är insolvent har således i fortsättningen en särskild betydelse. Gränsen kan vara vag och situationen kan förändras mycket snabbt. Enligt lagutskottet är det dock svårt att precisera skillnaden på lagnivå, så gränsdragningen kommer att ske i rättspraxis.

Ekonomiutskottet fäster uppmärksamhet vid den föreslagna bestämmelsens förhållande till andra gällande bestämmelser och anser att det kan bli oklart om företagssanering som nämns i andra lagar avser ett normalt saneringsförfarande, ett tidigt saneringsförfarande eller båda (se EkUU 17/2022 rd). Lagutskottet konstaterar att hänvisningen i andra lagar till företagssanering eller till ett förfarande enligt företagssaneringslagen avser både tidigt och normalt saneringsförfarande. Enligt 1 § 1 mom. i den föreslagna företagssaneringslagen kan tidigt eller normalt saneringsförfarande enligt den lagen inledas i syfte att sanera livsduglig verksamhet som bedrivs av en gäldenär i ekonomiska svårigheter eller för att trygga förutsättningarna för verksamheten samt för att få till stånd reglering av skulder. I propositionsmotiven konstateras att det är fråga om två olika sätt att genomföra företagssaneringsförfarandet (se RP 238/2021 rd, s. 111 och 115).

Lagutskottet har också fäst uppmärksamhet vid att man i propositionen inte har bedömt frågor som gäller ändringssökande i olika beslut som fattas i ett tidigt saneringsförfarande och föreslagit att man ska överväga möjligheten att föreskriva om förbud mot separat ändringssökande i vissa beslut för att trygga saneringsförfarandets snabbhet. Ett förbud mot ändringssökande har föreslagits bland annat i beslut genom vilket en begäran om temporärt förbud avslås.

Lagutskottet konstaterar att det i propositionen inte föreslås några ändringar i 96 § 1 mom. i företagssaneringslagen, och därför tillämpas bestämmelsen också i det nya tidiga saneringsförfarandet. Enligt den får ändring i ett domstolsbeslut i ett ärende som gäller saneringsförfarande eller saneringsprogram sökas, om inte detta särskilt har förbjudits eller det är fråga om ett avgörande som gäller behandlingen av ärendet.

Betänkande LaUB 4/2022 rd

I 14 f § i lagförslag 1, som gäller meddelande av temporärt förbud, hänvisas det till 22 § i företagssaneringslagen, där det föreskrivs om förbud mot ändringssökande i beslut om temporärt förbud. Förbudet mot ändringssökande gäller dock inte ett beslut genom vilket en begäran om ett temporärt förbud har avslagits, och detta gäller förutom det normala saneringsförfarandet även det tidiga saneringsförfarandet. Ett beslut genom vilket en begäran om temporärt förbud har avslagits kan således överklagas. Lagutskottet anser att rätten att söka ändring i ett sådant beslut är viktig. Med tanke på regleringens tydlighet är det också motiverat att bestämmelserna om sökande av ändring i ett tidigt och normalt saneringsförfarande är så enhetliga som möjligt.

Lagutskottet anser det inte heller motiverat att föreskriva om förbud mot ändringssökande i fråga om beslut om förbud som fattas i samband med ett beslut om inledande av ett tidigt saneringsförfarande eller under förfarandets gång (14 a och 14 d § i lagförslag 1). I ett tidigt saneringsförfarande följer förbud mot betalning, ställande av säkerhet, utmätning eller annat inte automatiskt av att förfarandet inleds, utan beslut om dem fattas separat och det har föreskrivits förutsättningar för att meddela förbud. I ett normalt saneringsförfarande träder sådana förbud däremot automatiskt i kraft när beslut om att inleda ett förfarande fattas, och rätten att söka ändring i ett beslut om att inleda ett förfarande innebär att ändring får sökas också i förbuden i fråga. Lagutskottet anser att rätten att söka ändring också i separata beslut om förbud som fattas i ett tidigt saneringsförfarande är viktig med tanke på parternas rättsskydd och med beaktande av att förbuden eventuellt gäller flera månader samt deras betydelse för både gäldenären och borgenärerna.

Skuldsanering

För att direktivets skyldigheter i fråga om ny start för företagare ska kunna fullgöras föreslås det att det ska bli lättare att få skuldsanering på så sätt att en gäldenär som har skulder som hänför sig till sådan näringsverksamhet som han eller hon tidigare bedrivit kan få skuldsanering vid insolvens. Det förutsätts inte att förhållandena stabiliseras, så den som är skuldsatt inom näringsverksamheten kan ansöka om skuldsanering utan dröjsmål. De föreslagna ändringarna förbättrar avsevärt företagarnas ställning.

Förslagen till ändring av de allmänna förutsättningarna för skuldsanering och förhindrandet av skuldsanering av tillfälliga skäl gäller endast insolventa gäldenärer som har skulder som uppkommit i näringsverksamhet. De tillämpas således inte på andra gäldenärer. Vid utskottsbehandlingen av propositionen har förslagen väckt diskussion eftersom likabehandling av gäldenärer är utgångspunkten för den gällande skuldsaneringslagen. Också risken för ökade möjligheter till spekulering och missbruk har lyfts fram. Likaså har uppmärksamhet fästs vid att det inte har ställts några villkor för att gäldenärer som är skuldsatta i näringsverksamhet ska få delta i skuldsanering, exempelvis att deras skulder huvudsakligen ska bero på näringsverksamhet. Också målet om en ny start för företagare har ansetts tveksamt i en situation där det finns få skulder av näringsverksamhet och ingen ny näringsverksamhet inleds.

Lagutskottet anser att de ovan nämnda synpunkterna är förståeliga med beaktande av utgångspunkterna i skuldsaneringslagen. Å andra sidan anser lagutskottet att direktivets och propositionens mål att underlätta och påskynda ställningen för gäldenärer som är skuldsatta i näringsverksamhet och främja ny start för företagare är av betydelse (se RP 49—52, 82—84 och 156—162).

Betänkande LaUB 4/2022 rd

Enligt den utredning som utskottet fått har det direktiv som ska genomföras vid beredningen av regeringspropositionen tolkats så att det inte kan ställas andra allmänna villkor för att företagare som upphört med sin verksamhet ska få skuldsanering än insolvens. Detta trots att det exempelvis i Sverige har ansetts att medlemsstaterna inte är skyldiga att bevilja skuldsanering till exempel om skuldbördan för näringsverksamheten är liten. I propositionen föreslås således inga ytterligare krav på till exempelvis storleken på andelen skulder av näringsverksamhet av gäldenärens skulder eller inledandet av ny företagsverksamhet. Begränsningen av rätten till skuldsanering har vid beredningen av propositionen övervägts också genom en nationellt fastställd definition av insolvens. Det har dock inte ansetts motiverat eller ändamålsenligt att insolvens definieras på ett annat sätt i skuldsaneringslagen i förhållande till skuldsatta och andra gäldenärer i näringsverksamhet eller i förhållande till hur insolvens definieras i andra lagar.

Lagutskottet instämmer i slutsatserna i propositionen och anser att propositionens förslag tydligast kan anses överensstämma med direktivets förutsättningar och mål samt också i praktiken vara tydligast att tillämpa.

När det gäller risken för ökning av konstlade upplägg och missbruk påpekar utskottet att de allmänna grunderna för hinder i 10 § i skuldsaneringslagen även i fortsättningen tillämpas på gäldenärer som är skuldsatta i näringsverksamhet. Grunderna hänför sig bland annat till brottsligt, spekulativt eller på något annat sätt klandervärt förfarande samt till övervägd skuldsättning med tanke på skuldsanering. Även om möjligheten att få skuldsanering för skuldsatta i näringsverksamhet underlättas och påskyndas på det sätt som föreslås i propositionen, kan åtkomst till skuldsanering förhindras med stöd av den nämnda regleringen. Det är således inte fråga om att en gäldenär som har skuldsatt sig i näringsverksamhet i fortsättningen ska ha subjektiv rätt till skuldsanering.

Direktivet hindrar inte att motsvarande lättnader i fråga om att få skuldsanering utsträcks också till andra gäldenärer än sådana som är skuldsatta i näringsverksamhet. Lagutskottet anser dock att bestämmelserna i lagen om skuldsanering till denna del fortfarande är motiverade och ändamålsenliga bland annat för att trygga borgenärernas ställning, betalningsmoralen och systemets allmänna godtagbarhet.

Det bör också noteras att propositionen innehåller betydande förbättringar och lättnader också för andra gäldenärer än de som är skuldsatta i näringsverksamhet. Sådana gäldenärer omfattas även i fortsättningen av skuldsaneringslagens 9 a § om hinder för skuldsanering av tillfälliga skäl, men den tid för stabilisering av förhållandena som avses i bestämmelsen förkortas i fråga om arbetslösa från nuvarande 18 månader till 12 månader. Detta innebär att skuldsanering efter en ettårig arbetslöshet inte kan lämnas obeviljad på den grunden att en gäldenär som stått till arbetsmarknadens förfogande under arbetslöshetsperioden eventuellt kan sysselsättas i framtiden och därmed förbättra sin betalningsförmåga. Liksom för närvarande kan skuldsanering dock beviljas redan tidigare, om gäldenären trots sysselsättning inte har betalningsmån eller endast ett belopp som ska anses vara obetydligt.

Alla gäldenärs ställning förbättras också av att en tidigare fastställd skuldsanering inte längre är ett evigt hinder för en ny skuldsanering, utan den gäller i 13 år från det att det tidigare betalningsprogrammet fastställdes (10 § 10 punkten i lagförslag 4). Av vägande skäl kan en ny skuldsane-

Betänkande LaUB 4/2022 rd

ring beviljas också innan tidsfristen i fråga har gått ut. En betydande förbättring för alla gäldenärer är också att betalningsprogrammets varaktighet förkortas till tre år i stället för nuvarande fem år även när gäldenären permanent saknar betalningsmån (s.k. nollprogram; 30 § i lagförslag 4).

Med stöd av vad som anförts ovan anser lagutskottet att regeringens proposition sammantaget kan anses vara en genomtänkt och balanserad helhet som förbättrar ställningen inte bara för dem som är skuldsatta i näringsverksamhet utan också för andra gäldenärer, och att ändringarna inte heller är oskäligen för borgenärerna. Det finns dock skäl att i fortsättningen följa hur reformen fungerar och vilka konsekvenser den får.

Resurser

I och med de föreslagna ändringarna utvidgas möjligheterna att söka företagssaneringsförfarande och skuldsanering. Det tidiga saneringsförfarandet är också förenat med nya behandlingsfaser och beslutssituationer. De föreslagna ändringarna kan således inverka på arbetsmängden vid domstolarna samt inom den ekonomiska rådgivningen och skuldrådgivningen. Utskottet betonar vikten av att sörja för domstolarnas och den ekonomiska rådgivningens och skuldrådgivningens resurser för att målen med reformen ska uppnås.

Lagmotionerna

Syftet med lagmotion *LM 15/2020 rd* är att ändra konkurslagen så att personlig konkurs möjliggörs. Enligt motionen förebygger man på så sätt långvariga skuldfällor och stöder ny företagsamhet. Dessutom föreslås det i lagmotionen att dröjsmålsränta inte ska uppkomma på konkursskuldena. Enligt motionen minskar detta att konkursprocessen uppsåtligt förhållas och att den får en straffliknande karaktär.

Enligt det rådande rättsläget har konkurs i Finland ingen skuldbefriande verkan, utan gäldenären förblir ansvarig för de fordringar för vilka full betalning inte har intjänats vid konkursen. En företagare som är skuldsatt i näringsverksamhet kan dock befrias från skuldansvar genom skuldsanering för privatpersoner.

Den personliga konkurs som föreslås i lagmotionen tas då och då upp till diskussion i Finland. I den aktuella propositionen har en personlig konkurs som befriar från skulder bedömts som ett alternativ till genomförandet av bestämmelserna om företagarens nya start i det direktiv som ska genomföras, men man har inte gått in för att föreslå några ändringar utifrån det (se RP, s. 108 och 109). Trots att målen för en personlig konkurs i sig är positiva, innebär den enligt propositionen flera komplicerade utmaningar. Exempelvis kan det faktum att gäldenären i en personlig konkurs i praktiken befrias från sina skulder utan att alls utnyttja sin intjäningsförmåga till förmån för borgenärerna ha skadliga konsekvenser för borgenärernas ställning samt för kostnaden och villkoren för finansieringen. Personlig konkurs bedöms också vara förknippad med flera andra svåra frågor som gäller bland annat förfarandet.

Befrielse från personligt skuldansvar för företagare som är skuldsatta i näringsverksamhet har utretts flera gånger. Senast utreddes det 2018 genom en jämförelse av lagstiftningen i vissa medlemsstater i Europeiska unionen och i Förenta staterna. (Ny chans för företagare – En internatio-

Betänkande LaUB 4/2022 rd

nell jämförelse, Justitieministeriets publikation 5/2018). Jämförelsen visade att ett konkursförfarande som befriar en privat gäldenär från alla skulder inte är känt i något av jämförelseländerna. I några av jämförelseländerna har gäldenären möjlighet att frigöra sig från restskulder genom konkursförfarande i fråga om vissa skulder, men möjligheten att befrias från skulder har begränsats enligt typ av skuld. I regel har befrielse från skuldansvar i jämförelseländerna genomförts med ett förfarande som baserar sig på ett betalningsprogram, antingen med anknytning till ett konkursförfarande men i praktiken som ett separat förfarande för skuldavskrivning, eller med ett förfarande som motsvarar en finländsk skuldsanering för privatpersoner och som inte har direkt samband med ett konkursförfarande. I de utlåtanden som begärdes om jämförelsen har Finlands nuvarande rättsläge i princip ansetts vara tillräckligt med tanke på företagarens befrielse från skuldansvar (Justitieministeriets publikation 38/2018).

Enligt lagutskottets sakkunnigutfrågning har den personliga konkurs som föreslås i lagmotionen bland annat uppskattats vara ett alltför direkt och lätt förfarande för skuldavskrivning. Det har ansetts viktigt att gäldenären utnyttjar sin eventuella intjäningsförmåga för att betala borgenärerna också bland annat på grund av att en del av borgenärerna själva är i en svag ställning. Dessutom har den skuldsanering som vi använder också i övrigt i internationell jämförelse betraktats som mycket gynnsam för gäldenären.

Lagutskottet anser att det är motiverat att genomföra direktivets krav på en ny start för företagare genom att ändra bestämmelserna om skuldsanering för privatpersoner på det sätt som föreslås i regeringens proposition. I och med propositionen underlättas och påskyndas tillgången till skuldsanering för gäldenärer som är skuldsatta i näringsverksamhet och betalningsprogrammet varaktighet förkortas. Näringsidkarens ställning förbättras också så att hans eller hennes ansökan om skuldsanering i fortsättningen kan prövas oberoende av förloppet i konkursförfarandet. Också tillgången till information för en gäldenär som försatts i konkurs förbättras genom att konkursförvaltaren åläggs en skyldighet att informera gäldenären om de ekonomiska rådgivningstjänsterna och skuldrådgivningstjänsterna och om möjligheten att ansöka om skuldsanering. Lagutskottet föreslår att lagmotionen förkastas.

I lagmotionen *LM 89/2020 rd* föreslås det att 9 a § i skuldsaneringslagen ändras så att det krav på arbetslöshetens längd som utgör ett kriterium för tillgång till skuldsanering sänks från 18 månader till 12 månader. Syftet med initiativet är att förebygga att skuldproblemen fördjupas. Propositionen genomför den ändring som föreslås i lagmotionen, eftersom den innehåller ett motsvarande ändringsförslag. Lagutskottet föreslår därför att lagmotionen förkastas.

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om ändring av lagen om företagssanering

3 a kap. Rättsverkningarna av ett tidigt saneringsförfarande.

14 c §. Undantag från betalningsförbudet i ett tidigt saneringsförfarande. I 2 mom. föreskrivs det om undantag från förbudet mot betalning och ställande av säkerhet enligt 17 §. Enligt 9 punkten kan genom beslut av utredaren under högst tre veckor från inledandet av saneringsförfarande

Betänkande LaUB 4/2022 rd

randet erläggandet av betalningar genom koncernkontoarrangemang till ett bolag som hör till samma koncern fortgå i enlighet med koncernens sedvanliga betalningspraxis, om erläggandet av betalningarna är nödvändigt för att trygga att gäldenären har det driftskapital som krävs för att saneringsförfarandet ska kunna fortsätta. En motsvarande bestämmelse föreslås ingå i 18 § 2 mom. 7 punkten, som gäller normalt saneringsförfarande.

Vid lagutskottets sakkunnighörande och i ekonomiutskottets utlåtande (EkUU 17/2022 rd, s. 3) har den föreslagna bestämmelsen ansetts ge upphov till oro för att den fordran en borgenär har på en koncern ökar. Dessutom har det ansetts att ställningen i saneringsförfarandet för den ömsesidiga fordran som uppkommer genom det aktuella arrangemanget ger rum för tolkningar. Ekonomiutskottet föreslår därför att lagutskottet ska överväga om regleringen bör ändras så att utredaren emellertid inte kan bevilja tillstånd till betalning, om detta skulle innebära att en borgenärs fordran ökar och om den ömsesidiga fordran som uppstår genom koncernbolagens avgifter i anslutning till koncernkontot inte kan ges bättre förmånsrätt än det aktuella bolagets övriga fordringsägare.

Enligt den utredning som lagutskottet fått baserar sig den föreslagna bestämmelsen på praktiska behov och dess syfte är att underlätta saneringen av ett bolag som hör till en koncern. Ett koncernkonto är i praktiken ett enda bankkonto och mellan de bokföringsunderkonton som omfattas av det kontot kan medel överföras mellan de bolag som hör till koncernen. Kontot i fråga fungerar dock inte i en företagssaneringssituation i enlighet med sitt syfte på grund av betalningsförbudet enligt 17 § i företagssaneringslagen. Om exempelvis en kund till ett dotterbolag som omfattas av ett koncernsaneringsförfarande betalar dotterbolagets fordran till ett underkonto i ett dotterbolag som hör till ett koncernkonto i moderbolagets namn, överförs tillgångarna de facto till moderbolaget. Utan den föreslagna undantagsbestämmelsen skulle detta innebära en prestation som strider mot betalningsförbudet från dotterbolag till moderbolag (se även RP 238/2021 rd, s. 79, 96, 123—124). Undantagsbestämmelsen gör det således möjligt att förlänga användningen av ett koncernkonto under en viss tid, så att man hinner slopa systemet med koncernkonton och skapa ett annat arrangemang.

Enligt erhållen utredning har det betalningsförbud som avses i 17 § i företagssaneringslagen eller det undantag som föreslås i den ingen betydelse i en situation där moderbolaget finansierar dotterbolaget under saneringsförfarandet. Vid sådan finansiering är det fråga om en prestation som har utförts mellan inledandet av förfarandet och dess upphörande och som får den företrädesrätt som avses i 3 a § i lagen om borgenärernas betalningsordning (1578/1992).

På basis av erhållen utredning har lagutskottet inte något att anmärka mot den föreslagna bestämmelsen med beaktande också av att det är fråga om en relativt kort förlängning av koncernkontoarrangemanget. Utredaren beslutar också om saken under synnerligen stränga förutsättningar, eftersom erläggandet av betalningarna ska vara nödvändigt för att trygga att gäldenären har det driftskapital som krävs för att saneringsförfarandet ska kunna fortsätta. och detta ska ske i enlighet med koncernens sedvanliga betalningspraxis.

15 kap. Särskilda bestämmelser.

99 §. Preskriptionstidens och indrivningsfristens förhållande till saneringsförfarandet. (Ny). I den gällande paragrafen föreskrivs om indrivningstidernas och preskriptionstidernas förhållande till skuldsaneringen. I 2 mom. föreskrivs särskilt om vilka verkningar inledandet av företagssaneringsförfarandet och indrivnings- och verkställighetsförbuden har på preskriptionen av sådana fordringar som borgenären vid äventyr av förlust av rätt ska driva in inom en tid som särskilt föreskrivs i lag och på skulden tillämpas inte den allmänna lagen om preskription av skulder (728/2003). Sådana fordringar är bland annat skatteskulder som preskriberas på fem år och vars preskriptionstid inte kan avbrytas.

Paragrafen behöver ses över för att konsekvenserna av det föreslagna tidiga saneringsförfarandet för de fordringar som avses i 2 mom. och preskriptionen av dem ska vara klara. I paragrafen bör det beaktas att förbudet mot indrivning och verkställighet inte är en automatisk rättsverkan av inledandet av ett tidigt saneringsförfarande, utan det föreskrivs särskilt om förbudet. Det bör också beaktas att ett tidigt saneringsförfarande är möjligt utan sådana förbud.

Lagutskottet föreslår att paragrafen justeras för att beakta de ovan nämnda omständigheterna. Lagtekniskt sett är det motiverat att dela in det gällande 2 mom. i två separata moment. Till följd av detta stiger numreringen av momenten i den gällande paragrafen med ett nummer. Också lagförslagets *ingress* bör ändras.

4. Lagen om ändring av lagen om skuldsanering för privatpersoner

8 kap. Förfarandet i domstol.

62 a §. Meddelanden och delgivningssätt. (Ny). Regeringen föreslår inga ändringar i paragrafen. Vid utskottsbehandlingen av propositionen har utskottet fäst uppmärksamhet vid hovrättens färska avgörande (ärende nr 1723, mål H 21/2339), enligt vilket tingsrätten i ett ärende som gäller fastställelse av tilläggsprestationsskyldighet inte kunde förordna utredaren att underrätta gäldenären om dagen för tingsrättens beslut. Enligt den utredning som utskottet fått har uppgiften i fråga i ärenden som gäller tilläggsprestationsskyldighet traditionellt delegerats till utredaren. Det har ansetts vara konsekvent att så kan ske även i fortsättningen.

Eftersom det är fråga om att möjliggöra vedertagen praxis, anser utskottet att en översyn av bestämmelserna är motiverad och ändamålsenlig i samband med behandlingen av den nu aktuella propositionen.

För att genomföra den ändring som avses ovan föreslår utskottet att 62 a § 1 mom. i skuldsaneringslagen ses över så att bestämmelsen också avser beslut om fastställande av tilläggsprestationsskyldighet. I och med ändringen verkställs delgivning i ett ärende som gäller tilläggsprestationsskyldighet till en motsvarande personkrets som i ett ärende som gäller ändring av betalningsprogrammet, och på det sätt som 66 § 2 mom. redan för närvarande möjliggör kan domstolen förordna att delgivningar i ärendet ska verkställas av utredaren. På grund av den föreslagna ändringen bör också lagförslagets *ingress* ändras.

Betänkande LaUB 4/2022 rd

Med beaktande av att det är fråga om att möjliggöra tidigare praxis även i fortsättningen, inverkar justeringen inte på det arvode som betalas till utredaren.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Lagutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2, 3 och 5—7 i proposition RP 238/2021 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 4 i proposition RP 238/2021 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Riksdagen förkastar lagförslagen i lagmotionerna LM 15/2020 rd och LM 89/2020 rd.

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om företagssanering

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om företagssanering (47/1993) 90 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 247/2007,

ändras 1 § 1 mom., rubriken för 2 kap., 5–7 §, det inledande stycket i 8 § 1 mom. och 8 § 4 mom., rubriken för 4 kap., 15 §, 18 § 2 mom. 2 och 6 punkten, 46 § 3 mom., 53 § 2 mom., 61 § 2 mom., 69 §, 70 § 1 mom., 71 § 1 mom. 1 och 2 punkten, rubriken för 83 § samt 83 § 1 och 4 mom., och 99 §,

av dem 1 § 1 mom., 8 § 4 mom., 18 § 2 mom. 2 punkten, 53 § 2 mom., 70 § 1 mom. och 83 § 1 mom. sådana de lyder i lag 247/2007, 6, 7 och 15 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 247/2007, det inledande stycket i 8 § 1 mom. samt 71 § 1 mom. 1 och 2 punkten sådana de lyder i lag 365/2017, ~~samt~~ 69 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 247/2007 och 365/2017, samt 99 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 746/2003, samt

fogas till lagen ett nytt 1 a kap., till 18 § 2 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 247/2007, en ny 7 punkt, till lagen ett nytt 3 a kap., till 41 § nya 8 a- och 8 b-punkter, till 53 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 247/2007, ett nytt 3 mom., till 54 § nya 2 och 3 mom., till lagen nya 82 a, 82

Betänkande LaUB 4/2022 rd

b och 86 a § samt till 87 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 794/1998 och 247/2007, ett nytt 6 mom. som följer:

1 §

Lagens syfte och förhållande till annan lagstiftning

I syfte att sanera livsduglig verksamhet som bedrivs av en gäldenär i ekonomiska svårigheter eller för att trygga förutsättningarna för verksamheten samt för att få till stånd reglering av skulder kan ett tidigt eller normalt saneringsförfarande enligt denna lag inledas. Genom förfarandet kan, på det sätt som föreskrivs i denna lag, med ett saneringsprogram som fastställs av domstol bestämmas om åtgärder som gäller gäldenärens verksamhet, förmögenhet och skulder.

— — — — —

1 a kap.

Inledande, avbrytande och fortsättande av ett tidigt saneringsförfarande

4 a §

Rätt att ansöka om inledande av ett tidigt saneringsförfarande

Ansökan om inledande av ett tidigt saneringsförfarande kan göras av gäldenären.

4 b §

Förutsättningar för inledande av ett tidigt saneringsförfarande

Ett tidigt saneringsförfarande kan inledas, om gäldenären hotas av insolvens.

4 c §

Hinder och grunder för avbrott i ett tidigt saneringsförfarande

Ett tidigt saneringsförfarande kan inte inledas, om

- 1) gäldenären är insolvent,
- 2) det är sannolikt att gäldenärens tillgångar inte räcker till för att täcka kostnaderna för saneringsförfarandet och ingen annan har förbundit sig att svara för dessa kostnader,
- 3) det är sannolikt att gäldenären inte förmår betala skulder som uppkommer efter att förfarandet inletts, eller
- 4) gäldenärens bokföring är behäftad med väsentliga brister eller fel, utom om det kan visas att bokföringen utan svårigheter kan försättas i behörigt och tillförlitligt skick.

Om en omständighet som avses i 1 mom. framgår efter det att förfarandet har inletts, kan det på yrkande av en i 8 § avsedd utredare eller på yrkande av en borgenär eller gäldenären bestämmas att förfarandet ska upphöra. Insolvens som avses i 1 mom. 1 punkten hindrar dock inte fortsättan-

Betänkande LaUB 4/2022 rd

de av förfarandet, om det är sannolikt att företagets förmögenhet eller en väsentlig del av den kan överlåtas som en funktionell helhet i den ordning som anges i denna lag, eller om det med stöd av 4 d § fattas beslut om fortsättande av förfarandet som ett normalt saneringsförfarande.

4 d §

Fortsättande av ett tidigt saneringsförfarande som ett normalt saneringsförfarande

Domstolen kan på ansökan av utredaren besluta om fortsättande av ett tidigt saneringsförfarande som ett normalt saneringsförfarande, om

- 1) förutsättningarna enligt 6 § 2 punkten för inledande av ett normalt saneringsförfarande uppfylls,
- 2) borgenären eller de borgenärer vilkas fordringar motsvarar minst en femtedel av gäldenärens kända skulder har gett sitt godkännande till fortsättande av förfarandet, och
- 3) gäldenären samtycker till fortsättande av förfarandet.

Innan ansökan lämnas in till domstolen ska utredaren ge de största borgenärerna tillfälle att bli hörda om ansökan. Till ansökan ska fogas gäldenärens samtycke, borgenärens eller borgenärernas skriftliga godkännande av fortsättandet av förfarandet och borgenärernas övriga yttranden.

När domstolens beslut om fortsättande av ett tidigt saneringsförfarande som ett normalt saneringsförfarande har delgivits, tillämpas på saneringsförfarandet vad som föreskrivs om ett normalt saneringsförfarande och om rättsverkningarna av att ett sådant inleds.

2 kap.

Inledande och avbrytande av ett normalt saneringsförfarande

5 §

Rätt att ansöka om inledande av ett normalt saneringsförfarande

Ansökan om inledande av ett normalt saneringsförfarande kan göras av

- 1) gäldenären,
- 2) en borgenär eller flera borgenärer tillsammans, dock inte av en borgenär vars fordran till sin grund är stridig eller om beloppet till väsentlig del är stridigt eller om hans eller hennes fordran av andra orsaker är oklar,
- 3) den som gäldenärens insolvens av andra orsaker än delägarskap sannolikt skulle orsaka ekonomiska förluster som grundar sig på fordringsrätt (*sannolik borgenär*).

6 §

Förutsättningar för inledande av ett normalt saneringsförfarande

Ett normalt saneringsförfarande kan inledas, om

- 1) minst två borgenärer vilkas sammanlagda fordringar företräder minst en femtedel av gäldenärens kända skulder och som inte är sådana närstående till gäldenären som avses i 3 § i lagen om

Betänkande LaUB 4/2022 rd

återvinning till konkursbo (758/1991) tillsammans med gäldenären ansöker om det eller meddelar att de förordar gäldenärens ansökan, eller

2) gäldenären är insolvent och något annat inte följer av 7 § 1 mom. 1 punkten.

7§

Hinder och grunder för avbrott i ett normalt saneringsförfarande

Ett normalt saneringsförfarande kan inte inledas, om

1) gäldenären är insolvent och det är sannolikt att insolvensen inte kan undanröjas med hjälp av saneringsprogrammet eller att ny insolvens kan förhindras endast för en kort tid,

2) det är sannolikt att gäldenärens tillgångar inte räcker till för att täcka kostnaderna för saneringsförfarandet och ingen annan har förbundit sig att svara för dessa kostnader,

3) det är sannolikt att gäldenären inte förmår betala skulder som uppkommer efter att förfarandet inletts,

4) det finns grundad anledning att anta att det huvudsakliga syftet med ansökan är att förhindra borgenärens indrivningsåtgärder eller att på något annat sätt kränka borgenärens eller gäldenärens rättigheter,

5) det finns grundad anledning att anta att det inte finns förutsättningar för att få till stånd eller fastställa ett saneringsprogram, eller

6) gäldenärens bokföring är behäftad med väsentliga brister eller fel, utom om det kan visas att bokföringen utan svårigheter kan försättas i behörigt och tillförlitligt skick.

Finns det inte särskilda motskäl, kan saneringsförfarandet inte heller inledas, om

1) gäldenären eller någon för hans eller hennes räkning i den verksamhet som saneringsförfarandet gäller har gjort sig skyldig till ett gäldenärsbrott som avses i 39 kap. 1, 1 a, 2, 3 eller 6 § i strafflagen (39/1889) eller ett bokföringsbrott eller ett grovt bokföringsbrott eller är åtalad för ett sådant brott eller om det finns grundad anledning att misstänka att han eller hon gjort sig skyldig till ett sådant brott,

2) gäldenären, en personligt ansvarig bolagsman i gäldenärsbolaget eller någon som hör till gäldenärsbolagets ledning i den verksamhet som saneringsförfarandet gäller har brutit mot ett näringsförbud eller är åtalad för ett sådant brott eller om det finns grundad anledning att misstänka att han eller hon gjort sig skyldig till ett sådant brott, eller

3) gäldenären, en personligt ansvarig bolagsman i gäldenärsbolaget eller någon som hör till gäldenärsbolagets ledning har gjort sig skyldig till eller det finns grundad anledning att misstänka att han eller hon gjort sig skyldig till ett förfarande för vilket han eller hon kan meddelas näringsförbud.

Om en omständighet som avses i 1 eller 2 mom. framgår efter det att förfarandet har inletts, kan det på yrkande av en i 8 § avsedd utredare eller på yrkande av en borgenär eller gäldenären bestämmas att förfarandet ska upphöra. Bestående insolvens som avses i 1 mom. 1 punkten hindrar dock inte fortsättande av förfarandet, om det är sannolikt att företagets förmögenhet eller en väsentlig del av den kan överlåtas som en funktionell helhet i den ordning som anges i denna lag.

Betänkande LaUB 4/2022 rd

8 §

Utredare

Den av domstolen förordnade utredaren har, för att syftet med förfarandet ska kunna nås och borgenärernas intressen bevakas, till uppgift att

Utredaren ska vara myndig och känd som en hederlig person som inte har försatts i konkurs eller vars handlingsbehörighet inte har begränsats. Utredaren ska ha den skicklighet, förmåga och erfarenhet som uppdraget kräver och även i övrigt vara lämplig för uppdraget. Utredaren får inte stå i ett sådant förhållande till gäldenären eller någon borgenär som kan vara ägnat att äventyra utredarens oberoende i förhållande till gäldenären eller utredarens opartiskhet gentemot borgenärerna, om inte något annat följer av 83 § 4 mom. Den som har samtyckt till att bli utredare ska underrätta domstolen om alla de omständigheter som kan vara ägnade att äventyra eller väcka befogade misstankar om hans eller hennes opartiskhet och oberoende som utredare. Utredaren ska dessutom underrätta domstolen om de omständigheter på basis av vilka han eller hon har sådan ovan avsedd skicklighet, förmåga och erfarenhet som uppdraget kräver och även i övrigt är lämplig för uppdraget.

3 a kap.

Rättsverkningarna av ett tidigt saneringsförfarande

14 a §

Meddelande av förbud

När domstolen fattar beslut om inledande av ett tidigt saneringsförfarande ska den besluta om förbud mot betalning och ställande av säkerhet enligt 17 §, indrivningsförbud enligt 19 §, förbud mot utmätning och andra verkställighetsåtgärder enligt 21 § samt förbud mot säkringsåtgärder enligt 23 §. Förbuden ska meddelas, om det inte är sannolikt att de inte behövs. Förbuden ska inte meddelas, om gäldenären begär det i sin ansökan.

14 b §

Tidpunkt då rättsverkningarna börjar

Vad som i 17 § föreskrivs om förbud mot betalning och ställande av säkerhet, i 19 § om indrivningsförbud, i 21 § om förbud mot utmätning och andra verkställighetsåtgärder och i 23 § om förbud mot säkringsåtgärder tillämpas i ett tidigt saneringsförfarande från den tidpunkt då förbuden har meddelats.

Betänkande LaUB 4/2022 rd

14c §

Undantag från betalningsförbudet i ett tidigt saneringsförfarande

En säkerhetsborgenär har trots förbudet enligt 17 § rätt att få betalning för räntor och andra kreditkostnader som motsvarar villkoren för skulden och som förfaller efter att ansökan blivit anhängig. Borgenären kan inte göra gällande ett villkor om förtida betalning av kreditkostnader.

Trots förbudet i 17 §

1) ska arbetstagarnas löner och ersättningar för kostnader för arbetet betalas, utom när utredaren meddelar att han eller hon anser grunden för eller beloppet av en sådan skuld vara stridig,

2) ska de semesterlöner och semesterersättningar till arbetstagarna som grundar sig på semester som har tjänats in innan ansökan blivit anhängig betalas,

3) ska av en arbetstagares fordran som grundar sig på arbetsgivarens intressekontorsverksamhet betalas ett belopp som motsvarar de medel som har avskilts från lön eller pension som betalas med anledning av anställningsförhållandet,

4) ska de tjänstepensioner som tjänats in innan ansökan blev anhängig betalas,

5) ska underhållsbidrag till gäldenärens barn betalas till den del bidraget skulle ha haft förmänsrätt vid en utmätning vid den tidpunkt då ansökan blev anhängig,

6) kan genom beslut av utredaren betalning erläggas till borgenärer vars fordringar uppgår till mindre belopp, om det är ändamålsenligt med tanke på förfarandet, samt gäldenärens fordran användas för kvittning av saneringsskuld, om borgenären skulle ha haft motsvarande rätt till kvittning,

7) kan, om inte utredaren beslutar något annat, ett betalningsrörelsekonto med kredit bibehållas och betalningarna till gäldenären även i fortsättningen styras till ett sådant konto samt betalningar som inflyter på kontot räknas som amortering på bankens kreditfordran i anslutning till kontot,

8) ska amorteringar och räntor på lån som tagits hos en pensionsstiftelse som grundats av gäldenären betalas i den mån det är nödvändigt för tryggnad av stiftelsens likviditet,

9) kan genom beslut av utredaren under högst tre veckor från inledandet av saneringsförfarandet erläggandet av betalningar genom koncernkontoarrangemang till ett bolag som hör till samma koncern fortgå i enlighet med koncernens sedvanliga betalningspraxis, om erläggandet av betalningarna är nödvändigt för att trygga att gäldenären har det driftskapital som krävs för att saneringsförfarandet ska kunna fortsätta.

14 d §

Förbudens varaktighet

Förbudet mot betalning och ställande av säkerhet, indrivningsförbudet och förbudet mot utmätning och andra verkställighetsåtgärder samt förbudet mot säkringsåtgärder gäller i tre månader från det att förbudet meddelades.

Domstolen kan på begäran av gäldenären, en borgenär eller utredaren förlänga den tidsfrist som avses i 1 mom., om detta är motiverat med beaktande särskilt av hur saneringsförfarandet framskrider. Förbuden får dock inte gälla längre än 12 månader.

Domstolen kan bestämma att förbuden ska upphöra att gälla på ansökan av en borgenär, gäldenären eller utredaren, om det framgår att det inte finns förutsättningar för att få till stånd eller

Betänkande LaUB 4/2022 rd

fastställa ett saneringsprogram. Vid behandlingen av en sådan ansökan ska iaktas vad som i 78 § 1 mom. föreskrivs om behandlingen av ett yrkande på att ett förfarande ska avbrytas.

14 e §

Gäldenärens förpliktelser i ett tidigt saneringsförfarande

Att ett tidigt saneringsförfarande inleds inverkar inte på förbindelser som gäldenären redan ingått, om inte något annat föreskrivs nedan.

En förbindelse som ingåtts av gäldenären med stöd av vilken en borgenär eller någon annan avtalspart till gäldenären får säga upp eller häva avtalet eller ensidigt ändra ett avtalsvillkor på den grund att företagssanering har sökts eller ett företagssaneringsförfarande har inletts är ogiltig. Detsamma gäller en förbindelse, ett arrangemang eller någon annan åtgärd som till sina verkningar kan jämföras med en sådan förbindelse.

Meddelandet av de förbud som avses i 14 a § avbryter inflödet av dröjsmålsränta på saneringskulden för den tid förbuden är i kraft. Detsamma gäller andra sådana påföljder för dröjsmål med betalning som är beroende av hur länge dröjsmålet pågår.

Bestämmelser om skulder som uppkommer efter att ansökan blivit anhängig finns i 32 § och bestämmelser om en skuld som uppkommer på nytt på grund av återvinning av betalning finns i 38 §.

14 f §

Temporärt förbud i ett tidigt saneringsförfarande

Ett temporärt förbud enligt 22 § kan meddelas redan innan ett tidigt saneringsförfarande inleds, om det behövs.

Ett temporärt förbud kan gälla högst tre månader. När ett temporärt förbud har meddelats, räknas den maximitid på 12 månader som avses i 14 d § 2 mom. från det att det temporära förbudet meddelades.

14 g §

Förhållandet mellan ett tidigt saneringsförfarande och konkurs

Vad som föreskrivs i 24 § 1–3 mom. tillämpas också i ett tidigt saneringsförfarande.

När domstolen har meddelat ett indrivningsförbud eller förbud mot utmätning och andra verkställighetsåtgärder, kan gäldenären på ansökan av en borgenär försättas i konkurs endast om gäldenären visar sig vara insolvent och det är sannolikt att insolvensen inte kan avhjälpas med hjälp av ett saneringsprogram eller att ny insolvens inte kan förhindras annat än för en kort tid eller om konkursansökan grundar sig på försummelse av betalning av en skuld som uppkommit efter det att saneringsansökan blivit anhängig. Domstolen ska höra utredaren innan ansökan avgörs.

Försättandet i konkurs kan på yrkande av gäldenären eller en borgenär skjutas upp med högst en månad, om uppskovet kan anses vara förenligt med borgenärernas allmänna intresse. Ändring får inte sökas i ett beslut om uppskjutande. Om gäldenären försätts i konkurs, upphör förbuden och saneringsförfarandet.

Betänkande LaUB 4/2022 rd

14 h §

Övriga rättsverkningar och anknytande bestämmelser

Vad som föreskrivs i 16, 20 och 25–27 § tillämpas också i ett tidigt saneringsförfarande.

14 i §

Rättsverkningarnas giltighet i ett tidigt saneringsförfarande

Vad som föreskrivs i 28 § tillämpas också i ett tidigt saneringsförfarande. I fråga om förbud som har meddelats med stöd av 14 a § tillämpas 2–4 mom. i denna paragraf.

Om ändring söks i beslutet om inledande av ett tidigt saneringsförfarande, förblir de förbud som har meddelats med stöd av 14 a § trots det i kraft. Förbuden upphör, om beslutet om att inleda förfarandet upphävs genom ett beslut som har vunnit laga kraft eller om den domstol där ärendet är anhängigt på grund av ändringssökande så bestämmer.

De förbud som har meddelats med stöd av 14 a § fortsätter att gälla tills saneringsprogrammet fastställs, om inte något annat följer av 14 d §. Om saneringsförfarandet upphör utan att ett saneringsprogram fastställs, upphör förbuden när domstolens beslut om att gäldenären försätts i konkurs eller förfarandet upphör har meddelats. Om gäldenären efter det att förfarandet har inletts försätts i likvidation, upphör förbuden när likvidationen börjar.

Om saneringsförfarandet upphör utan att något saneringsprogram fastställs och det sker utan att gäldenären försätts i konkurs, kan verkställighet eller handräckning som förhindrats eller avbrutits med stöd av 21 § fortsätta på basis av en tidigare ansökan om verkställighet eller handräckning när saneringsförfarandets rättsverkningar har upphört. Detsamma gäller om ett förbud som avses i 21 § upphör i enlighet med 14 d §.

4 kap.

Rättsverkningarna av inledande av ett normalt saneringsförfarande

15 §

Gäldenärens förpliktelser

Att ett saneringsförfarande inleds inverkar inte på förbindelser som gäldenären redan ingått, om inte något annat föreskrivs nedan.

En förbindelse som ingåtts av gäldenären med stöd av vilken en borgenär eller någon annan avtalspart till gäldenären får säga upp eller häva avtalet eller ensidigt ändra ett avtalsvillkor på den grund att företagssanering har sökts eller ett företagssaneringsförfarande har inletts är ogiltig. Detsamma gäller en förbindelse, ett arrangemang eller någon annan åtgärd som till sina verkningar kan jämföras med en sådan förbindelse.

När förfarandet inleds upphör dröjsmålsräntan att löpa på saneringsskuldena. Detsamma gäller andra sådana påföljder för dröjsmål med betalningen som är beroende av hur länge dröjsmålet pågår.

Betänkande LaUB 4/2022 rd

Bestämmelser om skulder som uppkommer efter att ansökan blivit anhängig finns i 32 § och bestämmelser om skuld som uppkommer på nytt på grund av återvinning av betalning finns i 38 §.

18 §

Undantag från betalningsförbudet

Utan hinder av förbudet i 17 §

2) ska de semesterlöner och semesterersättningar till arbetstagarna som grundar sig på semester som har tjänats in innan ansökan blivit anhängig betalas,

6) ska amorteringar och räntor på lån som tagits hos en pensionsstiftelse som grundats av gäldenären betalas i den mån det är nödvändigt för tryggnad av stiftelsens likviditet,

7) kan genom beslut av utredaren under högst tre veckor från inledandet av saneringsförfarandet erläggandet av betalningar genom koncernkontoarrangemang till ett bolag som hör till samma koncern fortgå i enlighet med koncernens sedvanliga betalningspraxis, om erläggandet av betalningarna är nödvändigt för att trygga att gäldenären har det driftskapital som krävs för att saneringsförfarandet ska kunna fortsätta.

41 §

Utredningar

I saneringsprogrammet skall ingå en specificerad utredning om

8 a) förfaranden enligt lagen om samarbete inom företag (334/2007) eller en i 5 § i den lagen nämnd lag för genomförande av arrangemang som gäller personalen,

8 b) i ett tidigt saneringsförfarande, orsakerna till att den finansiering som ingår i programmet är nödvändig,

46 §

Borgenärernas inbördes ställning

Vid skuldsanering ska som efterställda skulder anses ränta och andra kreditkostnader som under förfarandet löper på annan saneringsskuld än en säkerhetsskuld samt i ett tidigt saneringsförfarande dröjsmålsräntor som löper efter det att förfarandet inletts. Efter dem ska som efterställda skulder anses sådana skulder som i konkurs ska betalas sist.

Betänkande LaUB 4/2022 rd

53 §

Hinder för fastställande

Programmet ska inte heller fastställas i ett normalt saneringsförfarande, om det finns ett hinder enligt 7 § 2 mom. för att inleda saneringsförfarandet.

Programmet ska inte heller fastställas i ett tidigt saneringsförfarande, om en borgenär visar att den finansiering som ingår i programmet är onödig eller oskäligt skadar borgenärernas intressen.

54 §

Fastställelse utan samtycke av alla gruppmajoriteter

I ett tidigt saneringsförfarande kan saneringsprogrammet inte fastställas med stöd av denna paragraf, om

1) en borgenär gör det sannolikt att ingen av de borgenärsgupper som understött programmet kommer att få prestationer, om gäldenärens affärsverksamhet överläts som en funktionell helhet och de medel som erhålls på detta sätt skulle fördelas enligt betalningsordningen,

2) gäldenären inte samtycker till att saneringsprogrammet fastställs med stöd av denna paragraf, eller

3) någon av de borgenärsgupper som avses i 51 § 3 mom. 4 punkten har röstat mot programmet och det i programmet föreslås prestationer för borgenärerna för fordringar som har sämre förhållning än denna borgenärsgroups fordringar.

Samtycke enligt 2 mom. 2 punkten krävs inte av i 1 kap. 4 c § i bokföringslagen (1336/1997) avsedda stora företag.

61 §

Kontroll av hur programmet följs

Till övervakare kan förordnas utredaren eller någon annan person. På övervakaren tillämpas vad som i 8 § 4 mom. samt i 9, 12, 14, 83, 85, 86 och 87 § föreskrivs om utredare.

69 §

Ansökan

Ansökan om inledande av ett saneringsförfarande ska skriftligen lämnas till domstolens kansli. Om ansökan görs medan konkursansökan beträffande gäldenären är anhängig, kan den lämnas in till domstolen vid ett sammanträde där konkursansökan behandlas.

Till ansökan ska fogas behövlig utredning om gäldenären och uppgifter om på vilken grund domstolen är behörig. Gäldenären ska dessutom till sin ansökan foga utredning om sina borgenä-

Betänkande LaUB 4/2022 rd

rer, skulder och säkerheterna för skulderna samt om sin ekonomiska ställning. Om det inte är fråga om en ansökan som gjorts på en grund som avses i 6 § 1 punkten, ska gäldenären redogöra för de främsta orsakerna till sina ekonomiska svårigheter, hur gäldenärens verksamhet avses fortsätta samt med vilka medel de kostnader som saneringsförfarandet medför ska täckas och hur gäldenären förmår betala de skulder som inte är saneringsskulder.

I ansökan ska anges den grund enligt 4 b eller 6 § som åberopas som grund för inledande av saneringsförfarandet. Vid behov ska den primära grunden för ansökan anges.

Närmare bestämmelser om de handlingar som ska fogas till ansökan och om den utredning som krävs utfärdas genom förordning av statsrådet.

En ansökan om inledande av ett saneringsförfarande kan inte tas upp till prövning medan det finns ett fastställt gällande saneringsprogram.

70 §

Förberedande åtgärder med anledning av ansökan

Gäldenärens ansökan ska av domstolen delges de borgenärer som på grundval av storleken av sina fordringar anses vara betydande samt även andra borgenärer, om domstolen anser att de behöver höras om ansökan, samt ge dem tillfälle att inom en utsatt tid avge ett skriftligt yttrande. Om det är fråga om en ansökan som gjorts på en i 6 § 1 punkten avsedd grund, kan saneringsförfarandet inledas utan att de övriga borgenärerna hörs.

71 §

Beslut om att inleda förfarandet

När domstolen fattar beslut om att inleda ett saneringsförfarande ska den

- 1) utse en utredare, om inte något annat följer av 82 a eller 82 b §,
 - 2) tillsätta en borgenärsdelegation, om inte något annat följer av 10 § 1 mom.,
-

11 kap.

Förordnande av utredare och tillsättande av borgenärsdelegationen samt övervakningen av dem

82 a §

Förordnande av utredare i ett tidigt saneringsförfarande

Domstolen ska förordna en utredare, om domstolen i ett tidigt saneringsförfarande meddelar de förbud som avses i 14 a §. En utredare behöver dock inte förordnas, om ingen har gjort en framställning om förordnande av en utredare eller annars yrkat det.

Betänkande LaUB 4/2022 rd

Om de förbud som avses i 14 a § inte har meddelats, kan domstolen förordna en utredare, om den anser att en utredare behövs för beredningen av saneringsprogrammet eller bevakningen av borgenärernas intressen.

Med avvikelse från 2 mom. ska en utredare alltid förordnas, om det yrkas

- 1) av gäldenären, eller
- 2) genom ett gemensamt yttrande av över hälften av de kända borgenärerna och deras sammanlagda fordringar företräder över hälften av totalbeloppet av de kända borgenärernas fordringar.

Under förfarandets gång ska en utredare med avvikelse från 1 och 2 mom. alltid förordnas, om saneringsprogrammet fastställs med stöd av 54 §.

82 b §

Förordnande av utredare i ett normalt saneringsförfarande

Domstolen ska förordna en utredare när det fattas beslut om inledande av ett normalt saneringsförfarande, om inte något annat följer av 2 och 3 mom.

När gäldenären har gjort en ansökan om inledande av ett saneringsförfarande behöver en utredare inte utses, om ingen har gjort framställning om förordnande av en utredare eller annars yrkat det. När ansökan har gjorts av en borgenär behöver en utredare inte utses, om gäldenärens kända borgenärer innan beslutet om inledande av förfarandet fattas ges tillfälle att inom utsatt tid avge ett skriftligt yttrande, och ingen yrkar att en utredare ska utses. Efter det att förfarandet har inletts kan en utredare utses på yrkande av en borgenär eller gäldenären.

Även om det har yrkats att en utredare ska förordnas, kan domstolen låta bli att förordna en utredare, om det finns särskilda skäl att anse att det med tanke på beredningen av saneringsprogrammet eller bevakningen av borgenärernas intressen inte är behövligt att förordna en utredare.

83 §

Val av utredare

Till utredare utses den som har föreslagits av en borgenär eller av gäldenären i samband med att beslutet om att inleda saneringsförfarandet fattas. Om inget godtagbart förslag framställs, ska domstolen till utredare utse en för uppdraget lämplig person som är villig att åta sig det.

Utredaren ska alltid uppfylla kraven enligt 8 § 4 mom. Den som står i ett sådant förhållande till gäldenären eller till en borgenär som avses i den nämnda bestämmelsen kan dock utses till utredare, om minst två tredjedelar av de kända borgenärerna i varje borgenärsgrupp understöder valet av honom eller henne. En borgenär som inte utnyttjar möjligheten att framföra sin åsikt beaktas inte när majoriteten räknas ut.

86 a §

Förfarande utan utredare

Om en utredare inte har förordnats

- 1) hänför sig gäldenärens skyldigheter enligt 13 § till borgenärerna,

Betänkande LaUB 4/2022 rd

- 2) ska gäldenären höras när 20 § tillämpas,
- 3) ska tillgångar som avses i 21 § 1 mom. överlämnas till gäldenären,
- 4) får gäldenären inte utan samtycke av de kända borgenärerna företa rättshandlingar som kräver samtycke av utredaren,
- 5) kan domstolen bestämma i vilken omfattning gäldenären får betala sådana små skulder som avses i 18 § 2 mom. 4 punkten och i 14 c § 2 mom. 6 punkten,
- 6) ska ett meddelande som avses i 27 § 3 mom. begäras av gäldenären, som inom skälig tid ska visa att de kända borgenärerna har samtyckt till att hålla fast vid avtalet,
- 7) får gäldenären trots 29 § 2 mom. 8 punkten överlämna sin egendom till konkurs,
- 8) ska domstolen ha hand om delgivning som hör till utredaren samt om uppgörande av omröstningsutredning,
- 9) kan en ansökan som avses i 4 d § göras av gäldenären, som ska foga de skriftliga godkännanden och yttranden som avses i 2 mom. i den paragrafen till ansökan.

87 §

Utredarens arvode och ersättning för kostnader

Om en utredare har förordnats med anledning av ett sådant gemensamt yttrande av borgenärerna som avses i 82 a § 3 mom. 2 punkten, svarar de nämnda borgenärerna för betalningen av utredarens arvode och för ersättandet av utredarens kostnader.

99 § (Ny)

Preskriptionstidens och indrivningsfristens förhållande till saneringsförfarandet

Angående avbrytande av preskriptionstiden och tiden för väckande av talan och dess verkningar på en fordran som skall beaktas i betalningsprogrammet gäller vad som föreskrivs i 11 och 17 § lagen om preskription av skulder (728/2003).

Om en borgenär skall driva in en fordran inom en i lag särskilt angiven tid vid äventyr att han annars förlorar sin rätt och lagen om preskription av skulder inte tillämpas på skulden i fråga, utgör det att denna tid har löpt ut efter att **ett i 14 a § avsett förbud meddelats i ett tidigt saneringsförfarande, ett normalt** saneringsförfarandet har inletts eller ett i 22 § nämnt temporärt förbud har trätt i kraft **eller saneringsprogrammet fastställs** inte något hinder för erhållande av betalning med stöd av saneringsprogrammet.

Om ett indrivnings- eller verkställighetsförbud som grundar sig på denna lag upphör utan att saneringsprogrammet fastställs eller en i programmet fastställd skuldreglering upphör, beaktas vid beräkningen av den tid som avses i **2 mom.** inte det kalenderår under vilket indrivnings- eller verkställighetsförbudet trädde i kraft **eller i ett tidigt saneringsförfarande, där indrivnings- eller verkställighetsförbud inte meddelats, saneringsprogrammet fastställts,** eller tiden därefter till utgången av det kalenderår då förbudet på ovan angivet sätt upphörde eller skuldregleringen upphörde. Om saneringsförfarandet upphör utan att något saneringsprogram fastställs, beaktas den tid indrivningsförbudet är i kraft inte när den tid bestäms inom vilken borgenären skall kräva prestation av en borgensman som avses i 25 § 2 mom.

Betänkande LaUB 4/2022 rd

Om en borgenär för bibehållande av en i lag stadgad förmånsrätt måste ansöka om utmätning inom en bestämd tid, tillämpas på återopandet av förmånsrätten på motsvarande sätt vad som i 1 mom. stadgas om rätt att erhålla betalning.

Om ett på denna lag grundat indrivnings- eller verkställighetsförbud upphör utan att saneringsprogrammet fastställs eller en i programmet fastställd skuldreglering upphör, beaktas vid beräkning av den i 4 mom. angivna tiden inte tiden från det verkställighetsförbudet trädde i kraft till det upphörde eller skuldregleringen upphörde. Om något verkställighetsförbud inte har meddelats i ett tidigt saneringsförfarande, beaktas inte tiden från det att saneringsprogrammet fastställdes till det att skuldregleringen upphörde. Om utsökningsindrivningen avbryts på grund av ett verkställighetsförbud enligt denna lag eller saneringsprogrammet, lämnas den tiden på motsvarande sätt utan avseende vid bedömning av om förmånsrätten bevaras.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På ärenden som inletts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

2.

Lag

om ändring av 20 kap. 24 § i aktiebolagslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i aktiebolagslagen (624/2006) 20 kap. 24 § som följer:

20 kap.

Upplösning av bolag

24 §

Företagssanering

Ansökan om inledande av ett sådant förfarande som avses i lagen om företagssanering kan göras genom beslut av styrelsen. Styrelsen kan också föra ärendet till bolagsstämman för avgörande, eller så kan beslutet fattas av aktieägarna, om de är eniga.

Betänkande LaUB 4/2022 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 23 kap. 24 § i lagen om andelslag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om andelslag (421/2013) 23 kap. 24 § som följer:

23 kap.

Upplösning av andelslag

24 §

Företagssanering

Ansökan om inledande av ett sådant förfarande som avses i lagen om företagssanering kan göras genom beslut av styrelsen. Styrelsen kan också föra ärendet till andelsstämman för avgörande, eller så kan beslutet fattas av medlemmarna, om de är eniga.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av lagen om skuldsanering för privatpersoner

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om skuldsanering för privatpersoner (57/1993) 10 § 9 punkten, 20 § 3 mom., 35 a § 7 mom. och 65 § 2 mom.,
av dem 10 § 9 punkten och 20 § 3 mom. sådana de lyder i lag 1123/2014 samt 35 a § 7 mom. sådant det lyder i lag 1088/2006,
ändras 9 och 9 a §, 10 § 10 punkten, 17 § 2 mom., 24 § 2 mom., 30 §, 31 § 4 mom., 35 a § 5 mom., 39 §, 40 § 1 mom., 44 § 2 mom., 45 a § 1 mom., 45 b §, 49 § 1 mom., 52 a § 2 mom., 54 § 2 mom. 2 punkten, ~~och~~ 61 a § 1 mom. **och 62 a § 1 mom.**,
av dem 9 a §, 10 § 10 punkten, 35 a § 5 mom., 45 a § 1 mom., 45 b §, ~~och~~ 52 a § 2 mom. **och 62 a § 1 mom.** sådana de lyder i lag 1123/2014, 24 § 2 mom. och 31 § 4 mom. sådana de lyder i lag 63/1997, 30 § sådana de lyder i lagarna 632/2010 och 1123/2014, 40 § 1 mom., 44 § 2 mom. och 61 a § 1 mom. sådana de lyder i lag 1273/2002, 49 § 1 mom. sådant det lyder i lag 772/2002 och 54 § 2 mom. 2 punkten sådana de lyder i lag 113/1995, samt
fogas till lagen en ny 52 b § som följer:

9 §

Förutsättningar

Skuldsanering kan beviljas en gäldenär som är insolvent och inte rimligen förmår förbättra sin betalningsförmåga så att han eller hon kan klara av de utgifter som skulderna ger upphov till, om

- 1) den huvudsakliga orsaken till insolvensen är att gäldenärens betalningsförmåga har försvagats väsentligt på grund av sjukdom, arbetsoförmåga, arbetslöshet eller någon annan förändring i förhållandena som i huvudsak inte beror på gäldenären själv, eller

- 2) det finns vägande skäl för en skuldsanering på någon annan grund än en som avses i 1 punkten med beaktande av beloppet av skulderna och de förpliktelser som hänför sig till dem i förhållande till gäldenärens betalningsförmåga.

Skuldsanering kan trots vad som föreskrivs i 1 mom. även beviljas en insolvent gäldenär som har skulder som hänför sig till gäldenärens tidigare näringsverksamhet.

9 a §

Förutsättning som gäller gäldenärens betalningsförmåga

Om en gäldenär av en orsak som kan anses temporär saknar betalningsmån eller av samma orsak med sin betalningsmån inte förmår betala sina vanliga skulder till ett belopp som inte ska anses vara obetydligt, kan skuldsanering inte beviljas. Vid bedömningen av om orsaken är temporär

Betänkande LaUB 4/2022 rd

och av storleken på betalningsmånen ska särskilt gäldenärens förvärvsmöjligheter beaktas. Orsaken kan inte anses vara temporär, om det att betalningsmån saknas eller att den är obetydlig beror på arbetslöshet som utan avbrott eller med små avbrott varat över 12 månader.

Bestämmelserna i 1 mom. tillämpas inte på en gäldenär som idkar näringsverksamhet som enskild näringsidkare eller yrkesutövare och inte heller på en gäldenär som har skulder som hänförs till gäldenärens tidigare näringsverksamhet. Bestämmelser om tilläggsförutsättningar för skuldsanering i fråga om en gäldenär som fortfarande idkar näringsverksamhet finns i 7 kap.

10 §

Allmänna hinder för en skuldsanering

Om inte något annat följer av 10 a §, kan skuldsanering inte beviljas om

10) det för gäldenären under de 13 år som föregått ansökan om skuldsanering har fastställts ett betalningsprogram eller ett tidigare fastställt betalningsprogram inte har slutförts, eller

17 §

Utmätningsförbud

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. är betalningsförbud i kraft för utmätning av gäldenärens lön, pension, inkomst av näringsverksamhet eller annan periodisk prestation i enlighet med vad som föreskrivs i utsökningsbalken, om inte domstolen bestämmer något annat. Utmätningssmannen ska, med undantag för ett underhållsbidrag som ska betalas till ett barn, förvara penningmedlen tills betalningsprogrammet fastställs eller något annat bestäms. Medel som inte används till betalning av ett underhållsbidrag som ska betalas till ett barn eller betalning av utredarens fordran redovisas till gäldenären först när betalningsprogrammet har fastställts med laga kraft.

24 §

Betalningsprogram för medgäldenärer

Om medgäldenärer som står i ett solidariskt skuldförhållande för en annan skuld än en säkerhetsskuld har ansökt om skuldsanering gemensamt, beaktas i betalningsprogrammet för respektive gäldenär den del av skulden som faller på honom eller henne då skulden fördelas enligt gäldenärernas ekonomiska ställning. Med gäldenärernas ekonomiska ställning avses förhållandet mellan gäldenärens tillgångar och avkastningen av ett betalningsprogram för vanliga skulder å ena sidan samt gäldenärens skulder å andra sidan. Vad som föreskrivs ovan tillämpas på motsvarande sätt då gäldenären och borgensmannen har ansökt om skuldsanering gemensamt.

Betänkande LaUB 4/2022 rd

30 §

Allmän bestämmelse om betalningsprogrammet för vanliga skulder

Gäldenärens betalningsmån efter avdrag för en eventuell säkerhetsskuldandel och de medel som influtit vid realiseringen av gäldenärens förmögenhet ska användas till betalning av vanliga skulder i enlighet med 34 §.

Gäldenären får behålla den betalningsmån som uppkommit under tiden mellan den tidpunkt då skuldsaneringen inleddes och den då betalningsprogrammet fastställdes, till den del betalningsmånerna inte används till betalning av utgifter som avses i 7 § 1 mom. eller med stöd av 70 § 2 mom. till betalning av utredarens fordran.

I fråga om vanliga skulder ska innehållet i skuldsaneringen och betalningsprogrammet bestämmas så att betalningsprogrammet är i kraft tre år, om inte något annat följer av 31 a §.

En gäldenär som har en ägarbostad ska betala sina vanliga skulder till minst det belopp som avses i 32 §. Om gäldenären behåller sin ägarbostad kan betalningsprogrammet vara i kraft en längre tid än tre år. Betalningsprogrammet får dock inte vara i kraft mer än tio år i fråga om vanliga skulder.

Om skuldsanering har beviljats med stöd av 10 a § ska betalningsprogrammet vara i kraft fem år, om inte något annat följer av 31 a §.

Om gäldenären med stöd av 70 § ska betala utredarens fordran och den betalningsmån som uppkommit under tiden mellan den tidpunkt då skuldsaneringen inleddes och den då betalningsprogrammet fastställdes inte räcker till för att betala den andel som gäldenären ska betala, förlängs betalningsprogrammets tillämpningstid med fyra månader. Betalningsprogrammets tillämpningstid förlängs dock med sex månader, om skulder som hänför sig till gäldenärens näringsverksamhet saneras med stöd av 45 a §. Om gäldenärens andel av utredarens fordran inflyter av hans eller hennes betalningsmån efter det att betalningsprogrammet fastställdes under en kortare tid än vad som nämns ovan, förlängs betalningsprogrammets tillämpningstid med endast denna tid.

Betalningsprogrammet kan vara i kraft en kortare tid än vad som anges i 3 eller 5 mom., om gäldenären permanent saknar betalningsmån på grund av sjukdom eller ålder eller av någon annan motsvarande orsak.

31 §

Vanliga skulders inbördes ställning

Betalningsprogrammet kan göras upp så att borgenärerna först ska få betalning för utdelningskvoter som är obetydliga till beloppet och även så att den betalningsmån som vid regelbundna tidpunkter uppkommer för gäldenären ska användas i tur och ordning för betalning till de olika borgenärerna, om detta är ändamålsenligt med tanke på genomförandet av betalningsprogrammet och de övriga borgenärernas möjligheter att få betalning inte uppenbart äventyras till följd därav. Om borgenärerna är fler än en kan en skuld för vilken det skulle inflyta en obetydlig utdelning lämnas utan betalning i betalningsprogrammet. Bestämmelser om beloppet av en utdelning som ska betraktas som obetydlig utfärdas genom förordning av statsrådet.

Betänkande LaUB 4/2022 rd

35 a §

Tilläggsprestationsskyldighet

Betalningsskyldighet som baserar sig på en prestation av engångsnatur ska fullgöras inom tre månader efter det att gäldenären fick medlen i sin besittning. Till övriga delar ska tilläggsprestationsskyldigheten fullgöras inom det följande kalenderåret. Tilläggsprestationerna för det år då betalningsprogrammet löper ut ska dock betalas samtidigt som tilläggsprestationerna för det sista hela kalenderåret eller inom sex månader från det betalningsprogrammet löper ut, beroende på enligt vilkendera tidsfristen tilläggsprestationerna ska betalas senare. Betalningstidpunkten kan bestämmas att vara en annan, om det är ändamålsenligt på grund av att tilläggsprestationernas belopp är litet eller av något annat särskilt skäl. Gäldenären är inte skyldig att betala en tilläggsprestation på skulden, om tilläggsprestationen är obetydlig. Bestämmelser om beloppet av en tilläggsprestation som ska betraktas som obetydlig utfärdas genom förordning av statsrådet.

39 §

Formulär för ansökan om skuldsanering

Domstolsverket fastställer ett formulär för ansökan om skuldsanering.

40 §

Betalningsprogrammets rättsverkningar

När betalningsprogrammet har fastställts bestäms villkoren för de skulder som omfattas av skuldsaneringen och andra i betalningsprogrammet reglerade rättsförhållanden enligt programmet. Trots att programmets tillämpningstid har löpt ut kvarstår gäldenärens betalningsskyldighet enligt betalningsprogrammet till den del skyldigheten inte har fullgjorts. På de betalningar som har bestämts i betalningsprogrammet löper ingen ränta på grund av förseningen. En utmätning som riktar sig mot en i 4 kap. 2 § i utsökningsbalken avsedd lön eller annan periodisk inkomst och som baserar sig på en av skuldsaneringen omfattad skuld förfaller då betalningsprogrammet har fastställts. När fastställandet av betalningsprogrammet har vunnit laga kraft, förfaller även en utmätning som riktar sig mot gäldenärens övriga egendom och som baserar sig på en skuld som omfattas av skuldsaneringen. Så länge betalningsprogrammet är i kraft får förvandlingsstraff för böter inte verkställas.

Betänkande LaUB 4/2022 rd

44 §

Ändring av betalningsprogrammet

En ändring av betalningsprogrammet till borgenärernas fördel gäller alla borgenärer. En skuld för vilken det skulle inflyta en obetydlig andel kan dock lämnas utan betalning. Bestämmelser om beloppet av en andel som ska betraktas som obetydlig utfärdas genom förordning av statsrådet. En ändring till borgenärernas nackdel gäller de borgenärer som med stöd av betalningsprogrammet ännu är berättigade till betalning. Om programmet ändras med stöd av 1 mom. 3 punkten, ska ändringen till innehållet vara sådan att gäldenären trots bestämmelserna om betalningsprogrammets varaktighet till borgenären ska betala en lika stor andel av skulden som till andra borgenärer i samma ställning, om detta inte är oskäligt med beaktande av skuldens belopp och grunden för den samt prestationens ekonomiska betydelse för gäldenärens omständigheter. Programmets tillämpningstid kan förlängas också för betalning av utredarens fordran.

45 a §

Tilläggsförutsättningar för skuldsanering av skulder som hänför sig till näringsverksamhet

En gäldenär som är verksam som enskild näringsidkare eller yrkesutövare kan beviljas skuldsanering enligt denna lag för skulder som hänför sig till gäldenärens näringsverksamhet endast om

- 1) gäldenärens skulder som hänför sig till privathushållet saneras enligt denna lag,
- 2) det i gäldenärens näringsverksamhet under den senast avslutade räkenskapsperioden har funnits i genomsnitt högst två anställda utöver gäldenären,
- 3) saneringen av näringsverksamheten inte förutsätter arrangemang som gäller företagsverksamhet,
- 4) gäldenären förmår med inkomster som uppkommer i näringsverksamheten betala sådana skulder som hänför sig till verksamheten och som uppkommer efter att förfarandet inletts, allt eftersom skulderna förfaller till betalning, och
- 5) den fortsatta verksamheten inte orsakar en större skuldsättning än sådant upptagande av kredit som avses i 46 § 1 mom.

45 b §

Särskilda hinder för skuldsanering av skulder som hänför sig till näringsverksamhet

Skulder som hänför sig till näringsverksamhet kan inte saneras enligt denna lag, om

- 1) det finns grundad anledning att anta att det huvudsakliga syftet med ansökan är att förhindra borgenärernas indrivningsåtgärder eller att på något annat sätt kränka borgenärens rättigheter, eller
- 2) det är uppenbart att borgenärens avkastning då blev mindre än vad som skulle inflyta om gäldenären försattes i konkurs, utan att gäldenärens ägarbostad beaktas och 20 a § tillämpas.

Betänkande LaUB 4/2022 rd

49 §

Behandlingsordningen och behörig domstol

Vid behandlingen av ett ärende som avses i denna lag ska vad som i 8 kap. i rättegångsbalken föreskrivs om behandling av ansökningsärenden iakttas, om inte något annat följer av denna lag. Ett ärende som gäller skuldsanering ska behandlas så snabbt som saken kräver.

52 a §

Hörande av borgenärerna om ansökan och förslag till betalningsprogram

Om de godkännanden av förslaget till betalningsprogram som avses i 38 a § 1 mom. har getts skriftligt och gäldenären har gett alla borgenärer tillfälle att bli hörda på det sätt som avses i 62 a § 2 mom., kan ett beslut om inledande av skuldsanering och fastställande av betalningsprogrammet fattas utan att borgenärerna hörs vidare.

52 b §

Hörande av boförvaltaren om ansökan

Om gäldenären har försatts i konkurs och boförteckningen inte har fastställts, kan domstolen innan den beslutar om att skuldsanering ska inledas ge boförvaltaren tillfälle att inom utsatt tid ge ett skriftligt utlåtande om ansökan. Boförvaltaren kan också kallas till ett sammanträde för att höras.

54 §

Beslut om inledande av skuldsanering

Om inte något annat följer av 5 mom., ska domstolen då den beslutar om att skuldsanering ska inledas

2) sätta ut en dag då borgenärerna senast för utredaren eller någon annan som ska göra upp förslaget till betalningsprogram, enligt vad domstolen bestämmer, skriftligen ska uppge beloppet av en skuld som omfattas av skuldsaneringen, om detta avviker från vad gäldenären uppgett; i annat fall kan yrkandet till den del det överstiger det av gäldenären uppgivna beloppet lämnas obeaktat i betalningsprogrammet,

Betänkande LaUB 4/2022 rd

61 a §

Ansökan om fastställande av tilläggsprestationer

En borgenärs ansökan om fastställande av tilläggsprestationer och påförande av betalningsskyldighet för gäldenären kan prövas först när skyldigheten att betala tilläggsprestationer har upphört enligt betalningsprogrammet. Ansökan ska göras utan obefogat dröjsmål efter det att skyldigheten att betala tilläggsprestationer har upphört eller det att grunden för tilläggsprestationsskyldigheten har kommit till borgenärens kännedom. När det har gått två år från det att skyldigheten att betala tilläggsprestationer upphörde, kan ansökan inte längre göras. Innan ansökan görs ska borgenären lägga fram ett sådant skriftligt yrkande för gäldenären och ge honom eller henne tillfälle att bemöta yrkandet. Borgenären får dock göra en ansökan utan att lägga fram ett yrkande, om framskjutande av behandlingen i domstol kan orsaka borgenären rättsförlust eller om det finns något annat vägande skäl till att inleda förhandlingen utan dröjsmål.

— — — — —

62 a § (Ny)

Meddelanden och delgivningssätt

Dagen för när ett beslut om ett betalningsprogram kommer att ges ska meddelas gäldenären, samtliga borgenärer, utskökningsmyndigheten på gäldenärens hemort och utredaren, om en sådan har förordnats. I meddelandet ska det uppges om förslaget till betalningsprogram har ändrats efter det att förslaget har tillställts dem som är delaktiga i ärendet. Ett meddelande behöver dock inte tillställas en borgenär vars fordran på gäldenären är obetydlig och som inte har givit något utlåtande om förslaget till betalningsprogram. Dagen för när ett beslut om ändring av betalningsprogrammet kommer att ges **och tilläggsprestationsskyldighet fastställas** ska meddelas gäldenären och de borgenärer som har getts tillfälle att bli hörda i saken. Det att betalningsprogrammet har förfallit ska meddelas gäldenären, utskökningsmyndigheten på gäldenärens hemort samt borgenärerna. Fullföljdsdomstolen kan uppdra meddelandet åt tingsrätten.

— — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om en ansökan om skuldsanering är anhängig eller ett annat ärende som gäller skuldsanering är anhängigt vid en tingsrätt vid ikraftträdandet av denna lag och tingsrätten har underrättat om den dag då beslutet kommer att ges, tillämpas i stället för 9 och 9 a §, 10 § 9 och 10 punkten, 45 a § 1 mom. och 45 b § de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. I fullföljdsdomstolen tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet, om ärendet före ikraftträdandet har avgjorts av en lägre domstol samt även i tingsrätten, om fullföljdsdomstolen har återförvisat ärendet till tingsrätten.

På betalningsprogram som har fastställts före ikraftträdandet av denna lag och på betalningsprogram där förslaget till betalningsprogram första gången har lämnats till dem som är delaktiga i ärendet före ikraftträdandet av denna lag, tillämpas i stället för 30 § och 31 § 4 mom. de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Betänkande LaUB 4/2022 rd

Om tilläggsprestationsskyldigheten ska fullgöras före ikraftträdandet av denna lag, tillämpas i stället för 35 a § 5 mom. de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

De bestämmelser i 35 a § 7 mom. som gällde vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas på tilläggsprestationsskyldigheten till och med den 31 december 2022.

5.

Lag

om ändring av 4 kap. 1 § och 8 kap. 5 § i konkurslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i konkurslagen (120/2004) 8 kap. 5 § 2 mom. och
fogas till 4 kap. 1 § ett nytt 2 mom. som följer:

4 kap.

Gäldenärens ställning i konkursen

1 §

Hur gäldenären skall bemötas

Boförvaltaren ska efter att konkursen börjat informera följande personer om de tjänster som avses i 1 § i lagen om ekonomisk rådgivning och skuldrådgivning (813/2017) samt om möjligheten att ansöka om skuldsanering för privatpersoner:

- 1) en fysisk person som är gäldenär,
- 2) en bolagsman i ett öppet bolag och en ansvarig bolagsman i ett kommanditbolag,
- 3) en aktieägare i ledningen för ett aktiebolag.

Betänkande LaUB 4/2022 rd

8 kap.

Boförvaltare

5 §

Boförvaltarens behörighet

Den som har samtyckt till uppdraget som boförvaltare ska underrätta domstolen om alla de omständigheter som kan vara ägnade att äventyra eller väcka befogade misstankar om hans eller hennes opartiskhet eller oberoende som boförvaltare. Boförvaltaren ska dessutom underrätta domstolen om de omständigheter på basis av vilka han eller hon har sådan i 1 mom. avsedd skicklighet, förmåga och erfarenhet som uppdraget kräver och även i övrigt är lämplig för uppdraget.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På en konkurs som börjat före ikraftträdandet av denna lag tillämpas 4 kap. 1 § i den lydelse den hade vid ikraftträdandet.

6.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om konkurs- och företagssaneringsregistret

I enlighet med riksdagens beslut
fögas till 6 § 2 mom. i lagen om konkurs- och företagssaneringsregistret (137/2004), sådant det lyder i lag 367/2017, nya 1 a–1 c-punkter som följer:

6 §

Övriga uppgifter om företagssaneringsärenden som ska föras in i registret

När ett företagssaneringsförfarande har inletts, ska domstolen i registret föra in uppgifter om

1 a) huruvida förfarandet är ett tidigt saneringsförfarande eller ett normalt saneringsförfarande,

Betänkande LaUB 4/2022 rd

1 b) i ett tidigt saneringsförfarande, huruvida ett förbud mot betalning och ställande av säkerhet, indrivningsförbud, förbud mot utmätning, förbud mot andra verkställighetsåtgärder eller förbud mot säkringsåtgärder har meddelats samt datum för då förbudet upphör och uppgift om att förbudet har upphört,

1 c) fortsättande av ett tidigt saneringsförfarande som ett normalt saneringsförfarande,

— — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 7 § i lagen om skuldsaneringsregistret

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om skuldsaneringsregistret (368/2017) 7 § 2 mom. som följer:

7 §

Uppgifter som avförts ur registret

— — — — —

Uppgifter som avförts ur skuldsaneringsregistret är sekretessbelagda. Dessa uppgifter får dock lämnas ut till en domstol och för sådan ekonomisk rådgivning och skuldrådgivning som avses i lagen om ekonomisk rådgivning och skuldrådgivning (813/2017) för utredning av förutsättningar för att bevilja skuldsanering.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande LaUB 4/2022 rd

Helsingfors 21.4.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Leena Meri saf
vice ordförande Sandra Bergqvist sv
medlem Eeva-Johanna Eloranta sd
medlem Hanna Huttunen cent
medlem Saara Hyrkkö gröna
medlem Pihla Keto-Huovinen saml
medlem Marko Kilpi saml
medlem Antero Laukkanen kd
medlem Matias Mäkynen sd
medlem Mari Rantanen saf
medlem Suldaan Said Ahmed vänst
medlem Ruut Sjöblom saml
medlem Mirka Soinikoski gröna
medlem Sebastian Tynkkynen saf
ersättare Tuomas Kettunen cent (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Marja Tuokila.